

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service
Innehållsansvar: Viktor Johansson, (vikjo13), Röntgensjuksköterska
Granskad av: Anders Båth, (andba11), Överläkare
Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Giltig från: 2025-04-15

Giltig till: 2027-04-09

Colon - DT-undersökning (SÄS)

Förändringar från föregående version

Tillagt ny indikation för DT colon, under flik Genomförande.

Sammanfattning

Beskrivning av DT-undersökning colon, för röntgensjuksköterska inom radiologi Borås.

Innehållsförteckning

Förändringar från föregående version.....	1
Sammanfattning	1
Innehållsförteckning	1
Förutsättningar	2
Generella förberedelser och riktlinjer	2
Genomförande	5
Colon	5
Dokumentation.....	9
Skicka patient.....	9
Dokumentinformation.....	10

Förutsättningar

Generella förberedelser och riktlinjer

[Förberedelser inför datortomografi \(DT\)](#)

Vid i.v kontrast

[Kontrastmedelsinducerad nefropati \(KMN\) – prevention vid kontrastmedelsundersökning, SÄS](#)

[Kontrastundersökning, premedicinering vid risk för anafylaktisk reaktion, SÄS](#)

[Jodkontrast när patienter är under thyreoideautredning eller radiojodbehandling](#)

[Venkateter och kontrasthastighet vid användning av tryckspruta](#)

[Kontrastmedel vid röntgenundersökningar](#)

GFR räknas ut om patienten uppfyller någon riskfaktor

Skall ha venväg i höger arm. Avdelningen kan ombesörja detta för inneliggande patienter.

Patienten ikläds patientskjorta. Förse patienten med ett par kalsonger vända så att gylfen är bak. Pipen sätts sedan in via gylfen.

Patienten skall strax innan undersökningen gå på toaletten och tömma eventuell vätska som kan finnas kvar i tarmen.

Finns EKG elektroder över aktuellt område på patienten tas dessa om möjligt bort.

Material

Slang"kit"

Handskar

Förkläde

Gel

Buscopan

Strålskydd

Patient

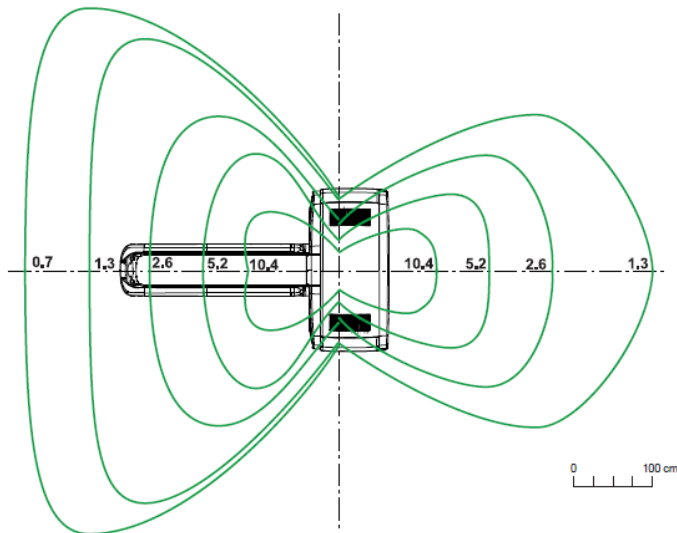
- När en gravid kvinna fått en berättigad CT-undersökning ska särskild hänsyn tas till foster för att minimera stråldosen.
- Graviditet är inte en kontraindikation till att göra en CT-undersökning under förutsättning att fostret inte är i primärstrålfältet. När fostret är utanför primärstrålfältet blir stråldos till foster försumbart.
- Kvinnor 15-50 år som gör CT-undersökning av bukområdet ska tillfrågas om graviditet.
- Var extra uppmärksam vid bildtagning av barn (under 16 år). Protokoll optimerade för barn ska användas.
- Centrera patienten. Detta är den åtgärd som har störst påverkan på bildkvalité och stråldos. Det framgår av varje metod vilken kroppsdel som ska centreras.
- Centrera om och ta en ny scout om den första scouten visar felcentrering. Det sparar stråldos.
- Var noggrann med hur boxen läggs. Gör inte boxen för kort i z-led så det påverkar diagnostiken. Spara stråldos genom att inte göra boxen för stor i z-led.

Anhörig

Anhöriga ska i regel inte vara inne på röntgenlabbet vid exponering.

Om detta krävs för att lugna patient ska anhörig använda blyförkläde för att begränsa sin egen stråldos. Den anhörige har ingen nytta av röntgenstrålningen.

På en datortomograf är gantryts sidor skärmade. Denna position ger det bästa strålskyddet i rummet. Tänk på att strålningen avtar kraftigt med avståndet.

Figur 1. Utbredning av spridd strålning runt en datortomograf. Vy ovanifrån.

Personal

Var utanför rummet vid exponering.

Om bildtagningen kräver att personal ska vara inne på röntgenlabbet ska strålskärmsutrustning användas.

På en datortomograf är gantryts sidor skärmade. Denna position ger det bästa strålskyddet i rummet.

Tänk på att strålningen avtar kraftigt med avståndet.

Genomförande

Colon

SoS kod

848 900 (med i.v kontrast)

848 000 (utan i.v kontrast)

Indikation: Tumör, polyper, divertiklar, inflammatoriska förändringar.

Vid indikationen DT Colon efter avbruten koloskopi, se: [DT kolon i anslutning till avbruten koloskopi, SÄS](#)

Protokoll

Colon

Patientinformation

Ta del av checklista inför iv kontrast och kontrollera typ av diabetes, eventuell tidigare kontrastmedelsreaktion, övriga riskfaktorer, längd och vikt.

Fråga efter hjärtbesvär, prostatabesvär och förekomst av obehandlad grön starr, enligt riktlinjen ovan.

Informera angående de olika positionerna för undersökningsförfarandet.

Att ligga stilla vid bildtagning samt hålla andan.

Undersökning

Sätt PVK i hö arm.

Förbered insufflatoren med slang"kit"

Patienten ligger på höger för insufflering

Utförande/tips vid undersökning enligt riktlinje:

[DT-colon med CO2-insufflator](#)

Patientposition

Bukläge på första serien. Kudde under bröstkorgen. Kan inte patienten ligga på mage tar man två serier, en i höger respektive vänster sidoläge.

Ryggläge på sista serien.

Bildtagning

Scout

Frontal 180

Lateral 90

Anatomisk referenspunkt: XY

Serie 1

K- Bukläge

Område/Kriterier

Hela colon

Algoritm

Standard

Reconjob

* # Axiella 0.6/0.6

* Axiella 1/1

* Cor 1/1

* Sag 1/1

Axiella 0.6/0.6 för virtuell coloscopi + 3D-rekonstruktioner (dessa utförs av läkarna) till AW-server och Philips granskningsstation

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

Alternativt, om patienten inte kan ligga på mage, körs nedanstående serier:

Scout

Frontal 90

Lateral 180

Anatomisk referenspunkt: XY

K- Höger sidoläge

Område/Kriterier

Hela colon

Algoritm

Standard

Reconjob

* # Axiella 0.6/0.6

* Axiella 1/1

* Cor 1/1

* Sag 1/1

Axiella 0.6/0.6 för virtuell coloscopi + 3D-rekonstruktioner (dessa utförs av läkarna) till AW-server och Philips granskningsstation

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

Scout

Frontal 90

Lateral 180

Anatomisk referenspunkt: XY

K- Vänster sidoläge

Område/Kriterier

Hela colon

Algoritm

Standard

Reconjob

* # Axiella 0.6/0.6

* Axiella 1/1

* Cor 1/1

* Sag 1/1

Axiella 0.6/0.6 för virtuell coloscopy + 3D-rekonstruktioner (dessa utförs av läkarna) till AW-server och Philips granskningsstation

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

Serie 2

Scout

Frontal 180

Lateral 90

Anatomisk referenspunkt: XY

K+ Ryggläge

Område/Kriterier

Från diafragma t o m anus.

Före bildserien pysas luften ut ur ballongen för bättre visualisering av rectum.

I.v. kontrast

Viktbaserad kontrastmedelsdosering enligt Omniject

Smart Prep

Lägg ROI:en i aortan i diafragmahöjd. Diagnostisk Delay 50 s.

Algoritm

Standard

Reconjob

* #Axiella

* Axiella 1/1

* Cor 1/1

* Sag 1/1

Axiella 0.6/0.6 för virtuell coloscopy + 3D-rekonstruktioner (dessa utförs av läkarna) till AW-server och Philips granskningsstation

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

Dokumentation

I RIS angående njurfunktion, riskfaktorer, PVK, kontrast och reaktion. Längd, vikt och graviditet.

Hjärtbesvär, prostatabesvär och förekomst av obehandlad grön starr.

Om inte kriterierna uppfyllts för undersökningen skall anledning till detta dokumenteras i remissanteckningsruta.

Patientens stråldos dokumenteras med skärmdump av Dose Report

Skicka patient

Ja.

Informera om när och från vem patienten får svar.

Uppmana patienten att dricka lite extra.

Informera om att eventuell dimsyn kan uppstå vid Hyoscinbutylbromid (Buscopaninjektion), inom den närmsta timmen efter undersökningen.

Patienten bör då avstå bilkörning.

Dokumentinformation

Innehållsansvariga

Anders Båth, specialistläkare, bild- och funktionsmedicin, SÄS

Viktor Johansson, röntgensjuksköterska, bild- och funktionsmedicin, SÄS

Patrick Pettersson, sjukhusfysiker, bild- och funktionsmedicin och medicinsk service, SÄS

Innehållsgranskare

Anders Båth, specialistläkare, bild- och funktionsmedicin, SÄS

Fastställt av

Markus Håkansson, verksamhetschef, bild- och funktionsmedicin och medicinsk service, SÄS

Nyckelord

Metodbok DT, colon

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service

Innehållsansvar: Viktor Johansson, (vikjo13),
Röntgensjuksköterska

Granskad av: Anders Båth, (andba11), Överläkare

Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9631-514148307-63

Version: 7.0

Giltig från: 2025-04-15

Giltig till: 2027-04-09